

Zijn de greens in Schotland nóg groener dan bij ons?

Een verslag van een excursie van de DGB naar drie topbanen in Schotland

Een deel van de groep samen met Gordon Moir, Director Greenkeeping St. Andrews Links, de rest was op het moment van de foto aan het golfen op de Jubilee Course. v.l.n.r. Jan van den Boom, Gordon Moir, Joris Slooten, Louis Snelders, Flip Wirth, Jan Buman, Jan Garritsen, Mark Suichies en Theo Ruiter.

Ruim zes jaar geleden ontstond een samenwerkingsverband van een zestal golfbanen die zich wilden toelagen op het duurzaam beheer ten aanzien van greenkeeping (DGB). Daarmee wilden ze een nieuwe dimensie toevoegen aan duurzaamheid van onderhoud op golfbanen naast wat er allemaal al speelde bij Committed to Green.

Auteurs: Flip Wirth en Arthur Wolleswinkel

Als eerste werd een systematiek (protocol) ontwikkeld om alle relevante gegevens met betrekking tot onderhoud vast te leggen. Daarmee worden gegevens vergelijkbaar en kunnen ook achteraf analyses worden gemaakt om oorzaken van succes of falen te achterhalen. De Nederlandse Golf Federatie zag ook het belang van deze ontwikkeling en organiseerde een jaarlijkse analyse door Stephen Baker van de STRI. Alle gegevens en daarnaast ook literatuur werden vastgelegd op een website: www.dgbeheer.com, die gedeeltelijk ook voor niet-leden toegankelijk is. Nu dit proces goed op de rails staat, richt de interesse van de groep zich op andere delen van de golfbaan qua duurzaamheid en tegelijkertijd kijkt de groep naar de relatie tussen duurzaamheid en kwaliteit. Dit jaar is de groep vijf jaar actief en dat vormde de aanleiding om door middel van een kort bezoek aan een aantal topbanen in Schotland te bekijken hoe aan de nieuwe oriëntatie verdere invulling gegeven kan worden.

Home of Golf

Schotland is *Home of Golf*. De links-banen aan de ruige Schotse kusten zijn de droom van iedere speler én greenkeeper. Behalve landschappelijk

zeer fraai gesitueerde golfbanen is er ook een schat aan kennis en ervaring op het terrein van greenkeeping. Denk maar aan Elmwood College en de R&A in St. Andrews. Maar zijn ze met de R&A in hun midden ook de Home of Sustainability? Begin mei reisden vertegenwoordigers van zes Nederlandse banen die participeren in Duurzaam Golfbaan Beheer af naar het hoge noorden van Groot-Brittannië om zelf de proef op de som te nemen.

Bovenaan het lijstje stond natuurlijk de *one and only* Royal and Ancient Golf Links Trust in

Fairway Jubilee Course St. Andrews.

Kingsbarns

Groep op Kingsbarns met in het midden (met lichte broek) Course Manager Innes Knight.

St. Andrews. De Links Trust bestaat in totaal uit zeven golfbanen, waarvan de Old Course de bekendste is. Daarnaast de Jubilee, Eden, Strathyrum, Balgove, New en Castle Course. Op nog geen tien Britse mijlen afstand van St. Andrews ligt een minstens zo verbluffend mooie links course: Kingsbarns. Tot slot bezocht de groep Nederlanders Castle Stuart bij Inverness, de 100% roodzwenkbaan van Chris Haspell, 'King of Red Fescue'.

Ontstressen op zondag

Aan het hoofd van elke links-baan op St. Andrews staat een hoofdgreenkeeper. De algehele coördinatie voor wat betreft greenkeeping van alle banen wordt verzorgd door Gordon

Moir, manager greenkeeping St. Andrews Links Trust. Dankzij de vele inkomsten van een doorlopende stroom bezoekers en spelers heeft Gordon Moir veel personeel op de banen. Keerzijde van de medaille is natuurlijk dat bij intensief gebruik er maar korte werkdagen beschikbaar zijn voor de greenkeepers om onderhoud te plegen. Er zijn dus meer greenkeepers in dienst dan in een vergelijkbare situatie in Nederland, maar ze draaien wel totaal andere werktijden. Bovendien zijn er veel parttimers en stagiaires in dienst. Gelukkig voor hen wordt op zondag niet gespeeld; dan zijn de banen gesloten voor publiek en kan het nodige onderhoud plaatsvinden. Het onderhoud is volledig gericht op het vermijden van stress: dus wel veel rollen, maar geen hollow coring of ande-

re werkzaamheden die de grasmatt open maken. Algehele focus ligt op het houden van een gesloten zode op de green waar een clegg van 100-120 en een stimp van 9 behaald kan worden. Op alle banen houdt Gordon Moir een maaioogte van 5 mm aan op de greens. Handmaaiers worden alleen bij toernooien gebruikt, in alle andere gevallen de Triplex. De fairwaymaaiers zijn alle voorzien van opvangbakken voor het gras; de fairways worden dus schraal gehouden. Op de St. Andrews-banen wordt doorgaans jaarlijks doorgezaaid met een mengsel van roodzwenkgras (Barcrown, Bargreen) met gewoon struisgras. Chemische onkruidbestrijdingsmiddelen of fungiciden worden in het geheel niet toegepast. Het stikstofniveau dat gevolgd wordt is laag, 60-80 kg N per ha per jaar. De fairways worden niet of nauwelijks bemest: de afgelopen 20 jaar slechts twee keer... Alles bij elkaar dus een zeer goed voorbeeld van het samengaan van duurzaam beheer met topkwaliteit van de baan.

Grasbestand

Een aantal deelnemers van de groep heeft de Jubilee Course gespeeld, die parallel met en op korte afstand van de Old Course loopt. Tijdens het spel bleken het goede, snelle en vooral harde greens te zijn, met als positief gevolg het minder voorkomen van pitch marks. De toplaag is behoorlijk zandig dankzij frequent dresen met puur zand. Opvallend is het diverse grasbestand. Waar je een strakke green zonder onkruid zou verwachten, tref je juist een allegaartje van roodzwenk, straatgras, Engels raai en Highland bents aan.

Machineloods St. Andrews.

Vergezicht over Kingsbarns, met bloeiende gasceldoorns.

Kingsbarns

Kingsbarns ligt op 15 minuten rijden van St. Andrews. De baan is ronduit schitterend gelegen, pal aan de kust. Het ontwerp komt voor rekening van Kyle Philips; voor bunkering en greens komt de eer Mark Parsons toe. Bij de aanleg in 1997 is 700.000 ton grond verzet, wat nodig was om de voormalige weilanden om te vormen tot een

adembenemend golfterrein. Jaarlijks worden er 27.500 rondes gespeeld in een vrij korte periode van april tot en met oktober. Een rondje spelen kost GBP 195,- per persoon. Maar dan krijg je ook wel wat. Naast de schitterende golfbaan is er volledige service vanaf het vliegveld tot de club en weer terug. Een team van 90 caddies is beschikbaar om tassen te dragen, maar met

hun single handicap kunnen ze de spelers echt van dienst zijn op deze lastige baan. Lid worden kan niet, want Kingsbarns is een commerciële golfbaan.

Roodzwenk onder stress

Lopend over de baan valt ons op dat het grasbestand op de greens een combinatie is van roodzwenkgras en straatgras. Het feit dat baanmanager Innes Knight jaarlijks vier keer doorzaait met Bar Fescue 100% roodzwenkgras, zegt iets over de ambitie om de greens volledig van roodzwenkgras te voorzien. Tijdens de speelperiode van april tot oktober worden de greens op 4 mm gemaaid. Het aanwezige roodzwenk heeft het onder de gegeven zilte omstandigheden dus behoorlijk zwaar en is voortdurend in stress. Dit zie je terug op de greens, waar het moeilijk is om straatgras uit het mengsel te houden.

Behalve de greens zijn ook fairways en tees op Kingsbarns hard en stevig. Knight gebruikt Revolution voor een optimale waterinfiltratie en -verdeling in de toplaag. De roughs groeien snel vol met vooral Engels raaigras. Met grote regelmaat bestrijdt Innes Knight de aanwas van het Engels raa met Rescue, en met succes. Ook hier is de situatie vergelijkbaar met St. Andrews als het gaat om de greenkeeperstaf: veel parttimers en onregelmatige uren. Daarnaast is er veel personeel om het de golfspelende gasten naar de zin te maken.

Deel van de groep voor het clubhuis van Kingsbarns.

Chris Haspell (3e van rechts) vertelt over zijn baan.

Moeizame start roodzwenk

Het derde baanbezoek vond ruim 180 kilometer noordelijker plaats, vlakbij Inverness. Chris Haspel, course manager van Castle Stuart en fervent aanhanger van roodzwenkgras, heette de groep welkom op zijn eveneens prachtig gesitueerde baan. Castle Stuart is aangelegd tussen 2006 en 2009 met greens die uitsluitend met zand zijn opgebouwd. Per jaar vinden er 28.000 speelrondes plaats. Het is dus nog een jonge baan en dat is ook goed te zien. Chris werkt met 100% roodzwenkgras, maar de greens zijn nog niet goed dicht. Dat kwam hoofdzakelijk door een zeer moeizame start dit jaar. De combinatie van het warme begin van het voorjaar in maart gevolgd door een erg koude aprilmaand heeft de kwaliteit van greens, tees en fairways geen goed gedaan. Een vroege bemesting in maart leidde even tot een groeisput van het gras, waarna in april de groei van het roodzwenk stagneerde en straatgras een kans kreeg zich te vestigen. Ook treffen we er veel Engels raagras aan, wat Chris bestrijdt met Aramo, dat in Nederland overigens niet is toegelaten.

Samenwerking

Castle Stuart werkt met zeven andere Schotse (top)banen samen, waaronder Kingsbarns, met betrekking tot de gezamenlijke inkoop van kunstmest, machines en graszaad. Verder komen ze twee keer per jaar bij elkaar om elkaars successen maar vooral ook problemen door te spreken en op te lossen. Chris Haspell heeft nog altijd goede

banden met roodzwenkbanen rond Kopenhagen in Denemarken, waar hij zelf ook jaren greenkeeper is geweest en zelfs de 'Sons of Golf' heeft opgericht.

Duurzaamheid in Schotland

Drie verschillende banen, drie maal roodzwenk op de greens, maar wel drie verschillende managementstrategieën. Concluderend kunnen de greenkeepers stellen dat het ook (of zelfs) in Schotland niet eenvoudig is om goede roodzwenkgreens te krijgen en te behouden. Behalve de omgevingsomstandigheden speelt tijdsdruk een grote rol. Kingsbarns moet te allen tijde goed bespeelbaar zijn en geld speelt eigenlijk geen rol. Hoewel de intentie is om duurzaam beheer toe te passen, wordt voor het behalen van kwaliteit eigenlijk geen middel geschuwd.

St. Andrews Links heeft de zondag voor onderhoud en houdt vast aan traditioneel management. Ze slagen erin op zeer hoog kwaliteitsniveau hun banen duurzaam te beheren. Hier liggen goede aanknopingspunten voor de wijze van beheer zoals dat ook in Nederland wordt gedaan. Castle Stuart worstelde met een koud voorjaar en het Schots Open en zweert bij roodzwenk. Met name de problemen op deze laatste baan zouden wellicht gemakkelijker het hoofd geboden kunnen worden door tijdig door te zaaien met een combinatie van roodzwenk met gewoon struisgras, in plaats van "duurzaam" te blijven spuiten met Aramo om het roodzwenk in stand te houden...

De reis was uitermate leerzaam omdat er antwoorden kwamen op de vele vragen, en tegelijkertijd in sommige gevallen duidelijk werd dat duurzaam beheer veel specifieke kennis en geduld vereist. Duurzaamheid vergt ook een lange adem over meerdere jaren. De weerbaarheid van de baan van de dag en commerciële belangen noodzaakt de banen die we hebben bezocht soms tot het nemen van pragmatische (lees niet-duurzame) maatregelen. Goed voor het moment, maar waar staan deze banen over tien jaar? De Schotten bleken erg geïnteresseerd in het DGB-monitoringssysteem en kijken belangstellend uit naar wat dit de Nederlanders heeft gebracht. In dat opzicht zijn de greens in Schotland zeker níét groener dan bij ons...

De werkgroep Duurzaam Golfbaan Beheer (DGB) streeft de optimalisering na van de maximale speelkwaliteit van de golfbaan in goede harmonie met de natuurlijke omgeving en in combinatie met gezond economisch en maatschappelijk verantwoord beheer. De werkgroep DGB beheert de site www.dgbeheer.com. Daarop treffen bezoekers kennis en de beschikbare tools aan waarvan ze gebruik kunnen maken. Zeker als men overweegt om gericht aan de slag te gaan met duurzaam golfbaan beheer is dit een aanrader. De DGB heeft een bewezen systematiek opgezet, compleet met een meetprotocol dit wordt gefaciliteerd met behulp van een website waarop men dit meetprotocol en een online Excel-sheet voor de registraties vindt. Ook staat er veel informatie over duurzaam beheer van golfbanen, gebruik van roodzwenk en struisgras op. In dit project participeren zes Nederlandse golfbanen te weten: GC Almeerderhout, GC 't Zelle, GC Princenbosch, De Koninklijke Haagse G&CC, De Drentse GC en de Amsterdamse GC. Ze werken aan de waardebeoordeling betreffende duurzame grassoorten zoals roodzwenk en struisgras op hun banen.